

Pioniers

Hij onderzoekt filosofisch scepticisme in contemporaine films en is betrokken bij de organisatie van een ASCA-conferentie over filosofie en film. Promovendus Philipp Schmerheim: 'Onder filosofen is er consensus dat film filosofische onderwerpen kan illustreren. Maar volgens mij is er meer aan de hand: film kan een bijdrage leveren aan filosofische wetenschap.'

Philipp Schmerheim rondde de master Filosofie, Mediastudies en Oude geschiedenis af aan de Georg-August-Universität Göttingen in Duitsland en deed aansluitend een master Filmstudies aan de UvA. Met een sterke onderzoekspoot in film en filosofie is de FGw voor Schmerheim de promotieomgeving bij uitstek. 'In de wetenschap is er een debat over de relatie tussen film en filosofie. Is er een verband tussen film en academische filosofie, en zo ja, wat is dat verband? In de bioscoop kun je zien dat veel films filosofische kwesties behandelen, en dan doel ik niet alleen op art-housefilms. Blockbusters zoals *The Matrix*, *The Truman Show* of *Inception* geven wel degelijk *food for thought*, zoals de Amerikaanse filosoof Stanley Cavell dat heeft verwoord. Er is dus sprake van een correlatie tussen theorie en de praktijk. Voor de wetenschapper is het dan een relevante vraag of de filosofische gegevens in films slechts een illustratie zijn, of dat er een boodschap in films kan zitten, die wellicht interessant kan zijn voor een wetenschappelijke filosoof. Ik vermoed dat laatste.'

Om die stelling aan te tonen, gebruikt Schmerheim in zijn PhD het verschijnsel 'scepticism'. 'In enkele films die ik onderzoek komt het idee van scepticism terug, zoals de filosoof Barry Stroud dat heeft geformuleerd. Hij stelt dat we misschien niet weten wat we denken te weten. Mijn proefschrift is tweeledig: aan de ene kant is het een vervolg op de lopende discussie over populaire cultuur, film en filosofie. Vanuit theoretisch oogpunt kun je stellen dat film een filosofische waarde heeft. Aan de andere kant ga ik in op de gedachte dat een flink aantal films

doordrenkt van de filosofische notie dat wat we denken te weten slechts een illusie is, op basis van filmtheorie en een analyse van een filmcorpus. Zo visualiseer ik bijvoorbeeld structuren en analyseer ik de scenario's. Tot slot probeer ik aan de hand van een corpus films die de idee van scepticism behandelen een methodologie te ontwikkelen voor filosofische filmanalyse.'

Film en filosofie

Naast zijn proefschrift is Schmerheim docent Filmstudies en Duitse literatuur aan de Heinrich Heine Universität in Düsseldorf en aan de Universität Bremen. 'Met mijn collega's in Düsseldorf verzorg ik onderwijs over intermedialiteitstheorieën en over de manieren waarop kinderen media waarnemen. In dat onderwijs simuleren wij het wetenschappelijke bedrijf. In 2010 draaide een vak om manier waarop het boek *Pippi Langkous* van Astrid Lindgren tot een film was bewerkt. Samen met studenten organiseerden wij een conferentie in het filmmuseum in Düsseldorf. Daarbij was Inger Nilsson aanwezig, de actrice die *Pippi Langkous* speelde in de film

uit 1969. Verder plaatsen wij bijdragen op de website KinderundJugendmedien.de, waarop nieuws, bibliografieën en een encyclopedie te vinden zijn. Zo proberen wij het onderwijs aansprekend te maken: het werkt niet erg motiverend als een paper eindigt in een la.'

Zijn ervaringen in Düsseldorf kon Schmerheim goed gebruiken als lid van het organisatiecomité van de jaarlijkse Film-Philosophy conferentie, die van 10 tot 12 juli in Amsterdam plaatsvindt. 'Dit jaar vindt de Film-Philosophy Conference voor het eerst plaats buiten Groot-Brittannië. Meer dan honderd wetenschappers vanuit heel de wereld zullen speciaal voor deze conferentie overkomen. De samenkomst van al die kenners is een stimulans voor het vakgebied. Het idee om de conferentie naar Amsterdam te halen en een samenwerking aan te gaan met het Eye Film-instituut, is voortgekomen uit de seminars van ASCA's Film and Philosophy research group. Deel uitmaken van de organisatie van die conferentie is voor mij een uitgelezen kans.'

Melle van Loenen

De Nieuwsbrief FGw is een uitgave van het Dagelijks Bestuur van de Faculteit der Geesteswetenschappen | #159 / 06.2013 | **archief** uva.nl/fgw-nieuwsbrief
eindredactie Mas Fopma, Melle van Loenen (student-assistent), tel. 020-525 5336, nieuws-fgw@uva.nl | **verspreiding en abonnementen** nieuws-fgw@uva.nl
deadline kopij Nieuwsbrief 160 12.06.2013 | **vormgeving** crasborn.nl
foto's Eduard Lampe